

**מערך שיעור שינוי אקלים - לקראת צעדת האקלים וועידת האקלים
בשארם-א-שייח', נובמבר 2022
צוות שינוי אקלים במשרד החינוך**

רפאלה בביש, מילכה שאולוב, עופר מוקדי, דקלה גיש

אוכלוסיית היעד:

תלמידים בחטיבה העליונה

משך השיעור:

שיעור כפול - כ 90 דקות

מטרות:

- העלאת המודעות ומידת המעורבות בנושא שינוי אקלים סביב אירועים קרובים: מצעד האקלים (28.10.22), וועידת האקלים בשארם-א-שייח במצרים (6-18.11.22)
- מקומם של התלמידים כפרטים, כאזרחי ישראל וכאזרחי העולם, ביחס לאירועים הקרובים
- גיבוש עמדות, קבלת החלטות והנעה לפעולה

רציונל:

השיעור יעסוק בדילמות של צדק אקלימי לקראת ועידת האקלים הקרובה, ויאפשר דיון קבוצתי וכיתתי ב"שאלות גדולות". הדיון יקדם שיח וחיידוד עמדות בציר הפרט, המדינה והעולם.

מהלך השיעור:

1. בשלב הראשון תוצג בפני התלמידים "שאלה גדולה" סביב ועידת האקלים הקרובה- והתלמידים יכירו את ועידות האקלים ומטרותיהן. (10 דקות)
2. בשלב השני הכיתה תתחלק לקבוצות, וכל קבוצה תקבל משימה (אחת מתוך ארבע); המשימות הן ברמות קושי שונות). המשימות מופיעות במצגת המצורפת. ניתן להתאים את אופן השימוש במשימות על-פי האמצעים העומדים לרשותכם – הדפסת המשימות ככרטיסיות, שליחת הקובץ לתלמידים וכיו"ב (20 דקות)

- קבוצה מספר 1 (שקופית 10) פליטות גזי חממה מסביב לעולם. המשימה כוללת ניתוח גרף.
- קבוצה מספר 2 (שקופית 11) ישראל הקטנה והעולם הגדול.
- קבוצה מספר 3 (שקופית 12-13) פגיעות המדינות השונות. משימה זו כוללת סרטון באנגלית ללא תרגום.

- קבוצה מספר 4 (שקופית 14) עוני אקלימי – אי שיון בישראל.
- 3. בשלב השלישי, במליאת הכיתה, יציגו התלמידים את תוצרי פעילותם. (15 דקות)
- 4. הצגת סרטון העוסק במידה בה ישראל נפגעת משינוי האקלים. (10 דקות)
- 5. חזרה אל השאלה הגדולה ודיון במליאה. (10 דקות)
- 6. בשלב זה התלמידים יתבקשו לחשוב על פנייה למנהיגים הישראלים המשתתפים בוועידה ולדון על כך בכיתה: כיצד לפנות למנהיגים (מכתב \ מפגש \ עצומה ועוד). מה יכתבו בפנייה כזו? מומלץ להעלות את התוצרים על הכתב. הדוגמה המצורפת של מכתב הרבנים, מעידה על מודעות נרחבת לעיסוק בנושא ולדחיות שלו עבור כלל האזרחים. (10 דקות)
- 7. בשקף הבא (18) יוצרו קישורים לפעילויות בשידור חי מוועידת האקלים. במועד המתאים ובמידת האפשר מומלץ להתחבר ולאפשר לתלמידים לקחת חלק בוועידה.
- 8. החלק האחרון עוסק במעורבות בתחום שינויי אקלים, מציג את מצעד האקלים וגם נוגע באופנים שונים של מחאה. מומלץ לצפות בסרטונים המביעים שני אופנים של מחאה ולדון בגבולות המחאה. (10 דקות)
- 9. ובסוף - הפתעה !

מצורף קישור [למצגת מלווה](#) מערך זה

נספח:

רקע קצר למורה על שינויי אקלים:

דו"ח של הפאנל הבין ממשלתי לשינויי אקלים (IPCC) שפורסם באוגוסט 2019 קובע כי ההתחממות העולמית היא עובדה שרירה וקיימת, וכי כל אחד משלושת העשורים האחרונים היה חם יותר על פני כדור הארץ מאלה שקדמו לו מאז החלו המדידות. לשינויי האקלים יש השלכות משמעותיות על כלל החברה האנושית, וארגון הבריאות העולמי הכריז שהוא גורם סיכון מרכזי לבריאות הציבור במאה ה-21.

אזור מזרח הים התיכון נחשב אזור רגיש במיוחד לשינויי האקלים, היות שקצב השינוי ועוצמתו גבוהים יותר מאשר במרבית האזורים הגאוגרפיים על פני כדור הארץ. תרחישי הייחוס לאזור זה, ובכללם עבור ישראל, מצביעים על מגמות של המשך העלייה בתדירות ובחומרה של גלי החום, על שינויים בדפוסי המשקעים הכוללים הפחתה בכמויות הגשמים בחלק מהאזורים, ומנגד על עלייה בשכיחות ובעוצמה של אירועי אקלים קיצוניים, כגון גלי חום וקור ואירועי שיא של משקעים. המגמות הללו יובילו אף להתרחבות מגמת המדבור לאזורים נוספים במזרח הים התיכון.

רקע על ועידת האקלים בשארם א שייח'

בעוד מספר שבועות ייפגשו בשארם א-שייח' שבמצרים עשרות אלפי משתתפים מכל רחבי העולם, בהם ראשי מדינות רבים. הוועידה שהיא האירוע הבינלאומי הגדול ביותר של האו"ם, ושמה הרשמי הוא COP 27 (Conference of the Parties), מושכת מגוון רחב של משתתפים מכל המגזרים: ממשלות, ארגונים בינלאומיים, חברה אזרחית, אקדמיה ועוד. כמו [בוועידת גלזגו](#) (COP 26) שנערכה בשנה שעברה, ובוועידה שבה נחתם [הסכם פריז](#) ב-2015 (COP 21), גם הפעם יתנהל בוועידה המשא-ומתן הבינלאומי שנועד להפחית את היקף פליטות גזי החממה שגורמים למשבר האקלים, ולהיערך לקראתו.

הכינוס השנה נערך על רקע עלייה תלולה במספרם וחומרתם של אירועי מזג אוויר קיצוניים בעולם – תופעה שנגרמת [כתוצאה ממשבר האקלים](#): [שיטפונות ענק](#) [בפקיסטן](#) שפגעו בעשרות מיליוני בני אדם והשמידו או הזיקו ליותר ממיליון בתים, [בצורות קשות](#) באירופה שפגעו קשות בזרימת נהרות כמו הריין שמשמשים לתחבורה ולתיירות, [בצורות קיצוניות](#) בסין ובארצות הברית, [סופות עזות](#) ביפן, [הוריקן](#) חסר תקדים בפורטו ריקו, [רעב נרחב](#) בצפון-מזרח אפריקה (ובעיקר בסומליה) ועוד. ברקע כל אלה עומדים הדו"חות הקודרים של האו"ם ושל חוקרי אקלים שמזהירים מפני ההחמרה הצפויה של המשבר האקלימי – וההבנה שאנחנו כבר מצויים בעיצומו.

ריבוי המשתתפים בוועידה השנה ותשומת הלב העולמית שלה היא זוכה מעידים על העלייה המשמעותית בחשיבות הטיפול במשבר האקלימי בעולם, ועל המעבר הגובר לעיסוק בו על חשבון הנושאים שממלאים בשגרה את העולם המורכב של היחסים הבינלאומיים. ועידות האקלים הן כיום המקום שבו מוכרעות שאלות קריטיות לעתיד האנושות: באיזו מהירות יפחית המין האנושי את פליטת גזי החממה שלו, מה יהיה קצב המעבר לאנרגיות מתחדשות בעולם, איך ימוזער הנזק החמור שנגרם למדינות הפגיעות למשבר האקלים ועוד.

בצד החשיבות של הוועידה, לא ניתן להתעלם מהמחיר הסביבתי של כנסים מקומיים ובינלאומיים. בסוגיה זו בחרנו להתמקד בתחבורה. זיהום אוויר מתחבורה הוא אחד הגורמים המרכזיים הן לפליטות גזי חממה והן לזיהום אוויר בעולם. לוועידת האקלים בשארם יגיעו בטיסות אלפי משתתפים, מאות מנהיגים מרחבי העולם יגיעו במטוסים פרטיים (זוללי דלק) בימי הוועידה יסעו שיירות של רכבים.

המלצות על מערכי שיעור נוספים בנושא שינויי אקלים -

[מערך 1](#) ובו מגוון פעילויות להכרת התופעה

[מערך 2](#) - חדר בריחה זווית בחינוך